150

ZÁKON
ze dne 19. dubna 2017

o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ
ZAHRANIČNÍ SLUŽBA

HLAVA I
ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1
Předmět úpravy a rozsah působnosti

(1) Tento zákon upravuje

a) zásady a způsob výkonu zahraniční služby,

b) postavení, zřizování a rušení zastupitelských úřadů České republiky v zahraničí (dále jen „zastupitelský úřad“) a jejich činnost,

c) udělování a odnímání souhlasu se zřízením diplomatických misí a konzulárních úřadů cizích států a úřadoven mezinárodních organizací nebo institucí v České republice (dále jen „cizí zastupitelský úřad“), zastoupení veřejných institucí založených podle práva cizího státu a zastoupení entit, které z hlediska mezinárodního práva nejsou státem,

d) výkon konzulární služby,

e) pracovněprávní vztahy v souvislosti s výkonem zahraniční služby,

f) přiznávání, propůjčování a odebírání diplomatických a konzulárních hodností.

(2) Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie[1]) a upravuje podmínky poskytování konzulární ochrany nezastoupeným občanům jiných členských států Evropské unie (dále jen „nezastoupený občan“).

§ 2
Vymezení základních pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) zahraniční službou činnost zaměřená na navazování, udržování a rozvíjení vztahů s cizími státy a ostatními subjekty mezinárodního práva, jakož i ochrana zájmů České republiky a jejích občanů v zahraničí, vykonávaná v Ministerstvu zahraničních věcí (dále jen „ministerstvo“),

b) službou v zahraničí zahraniční služba vykonávaná diplomatickým nebo administrativním pracovníkem na pravidelném pracovišti v zahraničí,

c) službou v ústředí zahraniční služba vykonávaná diplomatickým pracovníkem na pravidelném pracovišti v České republice,

d) konzulární službou zahraniční služba, jejímž předmětem jsou činnosti podle hlavy V,

e) prací v zahraničí práce vykonávaná technickým nebo administrativním pracovníkem s pravidelným pracovištěm v zahraničí,

f) prací v ústředí práce vykonávaná technickým nebo administrativním pracovníkem s pravidelným pracovištěm v České republice,

g) diplomatickým pracovníkem státní zaměstnanec podle zákona o státních zaměstnancích (dále jen „státní zaměstnanec“) nebo ve výjimečných případech zaměstnanec v pracovním poměru vykonávající zahraniční službu s výjimkou činností podle písmene h), zařazený na systemizované pracovní místo v ministerstvu (dále jen „systemizované místo“) označené jako diplomatické místo,

h) administrativním pracovníkem státní zaměstnanec nebo zaměstnanec v pracovním poměru vykonávající zahraniční službu v oblasti administrativních činností, zařazený na systemizované místo označené jako administrativní místo,

i) konzulárním úředníkem diplomatický nebo administrativní pracovník vykonávající činnosti podle hlavy V,

j) honorárním konzulárním úředníkem fyzická osoba, která není v pracovním ani jiném obdobném poměru k ministerstvu, pověřená výkonem některých konzulárních činností podle hlavy V,

k) technickým pracovníkem zaměstnanec v pracovním poměru vykonávající pomocné, servisní nebo manuální práce související se zahraniční službou, zařazený na systemizované místo označené jako technické místo,

l) členem rodiny diplomatického, administrativního nebo technického pracovníka jeho manžel, partner podle zákona o registrovaném partnerství nebo občanského zákoníku (dále jen „partner“), vlastní dítě, osvojenec, dítě svěřené státnímu zaměstnanci nebo zaměstnanci do pěstounské péče nebo do výchovy, vlastní rodiče, osvojitel, opatrovník a pěstoun; jiná osoba je postavena na roveň člena rodiny pouze za předpokladu, že žije se státním zaměstnancem nebo zaměstnancem v domácnosti.

§ 3

Zásady výkonu zahraniční služby

(1) Zahraniční služba je vykonávána zejména v souladu se zásadami

a) věrnosti České republice,

b) profesionality,

c) nedělitelnosti,

d) dodržování závazků, které pro Českou republiku vyplývají z mezinárodního práva a práva Evropské unie.

(2) Při zajišťování výkonu zahraniční služby státní tajemník ministerstva dbá na dodržování kariérního systému zahraniční služby a střídání výkonu služby v ústředí a služby v zahraničí.

HLAVA II
POSTAVENÍ, ZŘIZOVÁNÍ A RUŠENÍ ZASTUPITELSKÉHO ÚŘADU

§ 4
Zastupitelský úřad

(1) Zastupitelský úřad je organizační útvar ministerstva zřízený za účelem plnění úkolů služby v zahraničí. Zastupitelský úřad má postavení odboru ministerstva.

(2) Zastupitelskými úřady jsou
   a) velvyslanectví,
   b) stálá mise při mezinárodní organizaci (dále jen „stálá mise"),
   c) konzulární úřad,
   d) zvláštní mise,
   e) styčný úřad nebo kancelář.

(3) Zastupitelské úřady zřizuje a ruší ministr zahraničních věcí České republiky (dále jen „ministr") po projednání se státním tajemníkem ministerstva. Před zřízením nebo zrušením zastupitelského úřadu podle odstavce 2 písm. a), b) a e) informuje ministr vládu České republiky (dále jen „vláda").

(4) Ministr stanoví rozsah činnosti zastupitelského úřadu, včetně toho, zda bude tuto činnost vykonávat pro více států, popřípadě též vymezí rozsah výkonu činností podle hlav IV a V.

(5) Ruší-li ministr zastupitelský úřad, stanoví, který zastupitelský úřad nebo úřady budou vykonávat činnost rušeného zastupitelského úřadu, popřípadě v jakém rozsahu bude tento zastupitelský úřad nebo úřady vykonávat činnosti podle hlav IV a V dosud vykonávané rušeným zastupitelským úřadem.

§ 5
Velvyslanectví

Velvyslanectví plní ve vztahu ke státu, ve kterém je zřízeno, případně i ve vztahu k dalším státům (dále jen „přijímající stát"), funkce diplomatické mise podle mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána[3]), zejména

   a) zastupuje Českou republiku v přijímajícím státě,
   b) prosazuje a chrání zájmy České republiky a jejích občanů v přijímajícím státě,
   c) vede jednání s vládou přijímajícího státu,
   d) zjišťuje situaci a podmínky v přijímajícím státě, včetně otázek týkajících se záležitostí Evropské unie, a informuje o nich příslušné státní orgány České republiky,
   e) prosazuje cíle zahraniční a bezpečnostní politiky České republiky,

f) podporuje vztahy mezi Českou republikou a přijímajícím státem a rozvoj hospodářských, kulturních, vědeckých a jiných styků,

g) v případě uvedeném v § 10 odst. 2 plní též funkce stálé mise.

§ 6

Stálá mise

(1) Stálá mise plní ve vztahu k mezinárodní organizaci, při které je zřízena, funkce diplomatické mise, zejména

a) zastupuje Českou republiku v mezinárodní organizaci,

b) prosazuje a chrání zájmy České republiky v mezinárodní organizaci,

c) vede jednání s orgány a představiteli mezinárodní organizace,

d) vede jednání s představiteli členských států, kteří zastupují jednotlivé členské státy v mezinárodní organizaci,

e) zjišťuje situaci v mezinárodní organizaci, sleduje její činnost a informuje o nich příslušné státní orgány České republiky,

f) podporuje vztahy a rozvoj styků mezi Českou republikou a mezinárodní organizací.

(2) Stálá mise zastupuje Českou republiku a prosazuje její zájmy v aktivitách bezprostředně souvisejících s členstvím v mezinárodní organizaci, které se konají mimo rámec mezinárodní organizace, a informuje o těchto aktivitách příslušné státní orgány České republiky.

§ 7

Konzulární úřad

(1) Konzulárními úřady jsou

a) generální konzulát,

b) konzulát,

c) konzulární jednatelství,

d) konzulární úřad vedený honorárním konzulárním úředníkem.

(2) Konzulární úřad plní ve vztahu k přijímajícímu státu funkce podle mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána[4]).

(3) Konzulární úřad plní i další funkce uvedené v § 5 v rozsahu stanoveném ministrem podle § 4 odst. 4 a 5.

(4) Generální konzulát, konzulát a konzulární jednatelství při výkonu zahraniční služby podle tohoto zákona koordinují činnost s velvyslanectvím zastupujícím Českou republiku v přijímajícím státě.

(5) Ministr určí zastupitelský úřad, který dohlíží na výkon činnosti konzulárního úřadu vedeného honorárním konzulárním úředníkem.

(6) Honorárním konzulárním úředníkem může být jmenována osoba, jejíž společenské postavení v přijímajícím státě, znalost poměrů v předpokládaném území, pro které bude konzulární úřad vykonávat svou činnost, úroveň vztahů se zástupci veřejné i soukromé oblasti, jakož i odborné znalosti a zkušenosti zaručují řádný výkon činností podle odstavců 2 a 3. Honorárním konzulárním úředníkem může být jmenován občan České republiky i občan jiného státu.

(7) Za výkon činnosti nenáleží honorárnímu konzulárnímu úředníkovi plat ani mzda.

(8) Veřejnoprávní smlouva uzavřená mezi ministerstvem a honorárním konzulárním úředníkem může stanovit finanční plnění, které získá konzulární úřad vedený honorárním konzulárním úředníkem jako příspěvek na úhradu provozních nákladů, a bližší podmínky jeho poskytování. Příspěvek lze poskytnout maximálně ve výši správních poplatků podle jiného právního předpisu[5]) vybraných konzulárním úřadem.

(9) Správní poplatky vybrané konzulárním úřadem vedeným honorárním konzulárním úředníkem jsou do státního rozpočtu odváděny prostřednictvím zastupitelského úřadu, který dohlíží na výkon jeho činnosti, a to ve výši snížené o částku případného příspěvku podle odstavce 8. Při tomto postupu neváže ministerstvo výdaje státního rozpočtu.

§ 8

Zvláštní mise

Zvláštní mise je dočasná mise zastupující Českou republiku, která je vyslána do druhého státu s jeho souhlasem za účelem jednání s ním o určitých otázkách, nebo k provedení určitého úkolu ve vztahu k tomuto druhému státu[6]).

§ 9

Styčný úřad nebo kancelář

(1) Styčný úřad nebo kancelář se zřizuje zpravidla za účelem zajištění styků České republiky s orgány a představiteli entity, která z hlediska mezinárodního práva není státem.

(2) Styčný úřad nebo kancelář plní v rozsahu stanoveném ministrem funkce obdobné jako diplomatická mise.

§ 10

Vedoucí zastupitelského úřadu

(1) Vedoucí zastupitelského úřadu, který je velvyslanectvím, je nejvýše postaveným stálým představitelem České republiky v přijímajícím státě.

(2) Vedoucí zastupitelského úřadu, který je velvyslanectvím, může být současně pověřen, aby zastupoval Českou republiku při mezinárodní organizaci. Takovým zástupcem může být pověřen i diplomatický pracovník, který není vedoucím zastupitelského úřadu podle § 5.

(3) Vedoucí zastupitelského úřadu, který je velvyslanectvím, může vykonávat svoji funkci vůči přijímajícímu státu i z velvyslanectví zřízeného v jiném státě nebo z ministerstva. Rozsah činnosti vedoucího zastupitelského úřadu vykonávajícího funkci z ministerstva stanoví ministr.

(4) Vedoucího zastupitelského úřadu podle § 5 pověřuje a odvolává na návrh vlády prezident republiky. Ostatní vedoucí zastupitelského úřadu pověřuje a odvolává ministr.

HLAVA III

Udělování a odnímání souhlasu se zřízením cizích zastupitelských úřadů a dalších subjektů

§ 10a

Ministerstvo uděluje a odnímá souhlas se zřízením cizího zastupitelského úřadu.

§ 10b

(1) Ministerstvo vede seznam cizích zastupitelských úřadů.

(2) Ministerstvo vede seznam členů cizích zastupitelských úřadů a jejich rodinných příslušníků, kterým byl vydán identifikační průkaz podle jiného právního předpisu[28]).

§ 10c

(1) Je-li to v zájmu České republiky, ministerstvo může udělit souhlas se zřízením zastoupení veřejné instituce založené podle práva cizího státu podílející se spolu s cizím zastupitelským úřadem na utváření hospodářských, kulturních nebo vědeckých styků s Českou republikou. Společně s udělením souhlasu ministerstvo stanoví s ohledem na zásadu vzájemnosti rozsah výsad a imunit, které takovému zastoupení a jeho členům náleží. Ustanovení § 10b se použije obdobně. Ministerstvo může souhlas kdykoli odejmout, popřípadě rozsah výsad a imunit upravit, a to zejména při uplatnění zásady vzájemnosti.

(2) Ministerstvo může udělit souhlas se zřízením zastoupení územního celku cizího státu, je-li to v zájmu České republiky. Takovému zastoupení nenáleží výsady a imunity. Ustanovení § 10b odst. 1 se použije obdobně.

§ 10d

Ministerstvo může udělit souhlas se zřízením zastoupení entity, která z hlediska mezinárodního práva není státem, je-li to v zahraničněpolitickém zájmu České republiky. Zastoupení entity a jeho členům mohou být poskytnuty výsady a imunity nepřesahující výsady a imunity poskytované diplomatickým misím, nejvýše však v rozsahu, v jakém entita poskytuje výsady a imunity styčnému úřadu nebo kanceláři České republiky podle § 9. Ustanovení § 10b a § 10c odst. 1 věty čtvrté se použijí obdobně.

HLAVA IV

VÝKON ZAHRANIČNÍ SLUŽBY

§ 11

(1) Výkonem služby v ústředí se rozumí zejména

a) utváření dvoustranných a mnohostranných vztahů s ostatními státy a mezinárodními organizacemi, včetně mezinárodních regionálních uskupení,

b) sledování vývoje politických vztahů jednotlivých států k ostatním státům, jakož i sledování jejich postoje k důležitým zahraničně politickým tématům,

c) spolupráce na přípravě zahraničních cest představitelů České republiky a návštěv představitelů jiných států a mezinárodních organizací v České republice,

d) sledování, zajištění a koordinace činnosti v oblasti mezinárodní bezpečnosti,
e) koordinace a zabezpečení přípravy, sjednávání a vnitrostátního projednávání mezinárodních smluv, jakož i jejich vyhlašování a sledování jejich dodržování a provádění,
f) příprava rozvojových programů a projektů České republiky a poskytování a koordinace humanitární pomoci do zahraničí,
g) prosazování cílů České republiky v oblasti lidských práv a transformační spolupráce,
h) podpora činností v oblasti veřejné diplomacie a krajanských vztahů,
i) řešení mimořádných událostí v zahraničí podle hlavy V týkajících se zájmů České republiky a jejích občanů.

(2) Výkonem služby v zahraničí se rozumí zejména
a) jednání diplomatických pracovníků se zástupci přijímajícího státu nebo mezinárodní organizace a se zástupci diplomatických misí jiných států,
b) sledování situace a prosazování a ochrana zájmů České republiky v přijímajícím státě nebo v mezinárodní organizaci,
c) sledování podmínek pro rozvíjení a naplňování smluvních vztahů České republiky s přijímajícím státem,
d) spolupráce na přípravě zahraničních cest představitelů České republiky do přijímajícího státu nebo mezinárodní organizace a návštěv představitelů jiných států a mezinárodních organizací v České republice,
e) vytváření podmínek pro všestranný rozvoj vztahů mezi Českou republikou a přijímajícím státem, včetně hospodářských, kulturních a vědeckých styků a rozvojové spolupráce,
f) podpora krajanských vztahů a vzdělávání v českém jazyce v zahraničí.

(3) Výkonem zahraniční služby se rozumí též výkon konzulární služby podle hlavy V.

§ 12

Vzájemná součinnost ministerstva, ostatních státních orgánů a právnických osob

Ministerstvo, ostatní státní orgány a právnické osoby, kterým to ukládají jiné právní předpisy[7]), si poskytují za účelem prosazování a ochrany zájmů České republiky při výkonu zahraniční služby vzájemnou součinnost. Za tímto účelem může ministerstvo uzavírat s ostatními státními orgány a právnickými osobami dohody vymezující podrobnější podmínky poskytování vzájemné součinnosti při výkonu zahraniční služby.

§ 13

Podpora výkonu zahraniční služby

(1) Zahraniční službu podle § 11 odst. 2 písm. e) mohou vykonávat také zaměstnanci zařazení v organizační složce státu nebo státní příspěvkové organizaci zřizované ústředním správním úřadem nebo tomuto správnímu úřadu podřízené (dále jen „vysílající organizace“), pokud došlo k uzavření dohody podle § 12. Za tímto účelem může vysílající organizace vyslat se souhlasem ministerstva svého zaměstnance na zastupitelský úřad.

(2) Osobu vyslanou podle odstavce 1 řídí vedoucí zastupitelského úřadu v souladu s dohodou uzavřenou podle § 12; taková osoba přijímá pokyny od vysílající organizace podle uvedené dohody.

(3) Osoba vyslaná podle odstavce 1 může za účelem vystupování v přijímajícím státě používat označení vysílající organizace, odpovídá-li to zvyklostem přijímajícího státu.

(4) Vysílající organizace ukončí vyslání svého zaměstnance na zastupitelský úřad, požádá-li o to ministerstvo, i bez uvedení důvodu.

§ 14

(1) Za účelem podpory výkonu zahraniční služby může ministerstvo zřídit státní příspěvkovou organizaci. Ministerstvo vydá zřizovací listinu této státní příspěvkové organizace. Státní příspěvková organizace vzniká dnem stanoveným ve zřizovací listině. Zřizovací listina musí dále obsahovat tyto údaje:

a) označení zřizovatele státní příspěvkové organizace,
b) název, sídlo a identifikační číslo osoby státní příspěvkové organizace,
c) vymezení účelu, pro který se státní příspěvková organizace zřizuje,
d) předmět hlavní činnosti, popřípadě jiné činnosti státní příspěvkové organizace,
e) označení statutárního orgánu a vymezení základní organizační struktury státní příspěvkové organizace,
f) vymezení majetku České republiky, který ministerstvo svěřuje státní příspěvkové organizaci při jejím zřízení,
g) vymezení doby, na kterou je státní příspěvková organizace zřizována, popřípadě údaj, že se zřizuje na dobu neurčitou.

(2) Statutární orgán státní příspěvkové organizace zřízené podle odstavce 1 jmenuje a odvolává ministr.

(3) Ministerstvo může rozhodnout o rozdělení státní příspěvkové organizace zřízené podle odstavce 1, o jejím sloučení nebo splynutí s jinou státní příspěvkovou organizací zřízenou podle odstavce 1 nebo o jiných změnách takové státní příspěvkové organizace. Současně vydá zřizovací listinu nově vznikající státní příspěvkové organizace nebo dodatek zřizovací listiny. Státní příspěvková organizace zaniká dnem stanoveným v rozhodnutí o jejím rozdělení nebo splynutí, popřípadě dnem stanoveným v rozhodnutí o jejím sloučení, je-li právním nástupcem jiná státní příspěvková organizace.

(4) Ministerstvo může rozhodnout o zrušení státní příspěvkové organizace zřízené podle odstavce 1. Současně rozhodne o způsobu vypořádání práv a povinností vykonávaných státní příspěvkovou organizací, včetně příslušnosti hospodařit s majetkem České republiky, a zruší zřizovací listinu. Nerozhodne-li, přecházejí práva a povinnosti rušené státní příspěvkové organizace na ministerstvo. Státní příspěvková organizace zaniká dnem stanoveným v rozhodnutí o jejím zrušení.

(5) Zřízení, rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení státní příspěvkové organizace, o nichž bylo rozhodnuto podle odstavců 1 až 4, oznamuje ministerstvo v Ústředním věstníku České republiky do 30 dnů ode dne, kdy k uvedené skutečnosti došlo. Oznámení obsahuje označení zřizovatele státní příspěvkové organizace, její název, sídlo, identifikační číslo osoby a den, měsíc a rok vzniku, rozdělení, sloučení, splynutí nebo zániku.

§ 15

Diplomatické a konzulární hodnosti

(1) Státním zaměstnancům a zaměstnancům v zahraniční službě se přiznává nebo propůjčuje diplomatická hodnost nebo konzulární hodnost.

(2) Diplomatickými hodnostmi jsou

a) attaché,
b) III. tajemník,
c) II. tajemník,
d) I. tajemník,
e) velvyslanecký rada,
f) rada-vyslanec,
g) velvyslanec.

(3) Konzulárními hodnostmi jsou

a) konzulární jednatel pro attaché,
b) vicekonzul pro III. a II. tajemníka,
c) konzul pro I. tajemníka a velvyslaneckého radu,
d) generální konzul pro radu-vyslance a velvyslance.

(4) Diplomatickému pracovníkovi lze přiznat diplomatickou hodnost v závislosti na

a) absolvování vzdělávacího programu zaměřeného na výkon zahraniční služby,
b) době výkonu zahraniční služby,
c) době výkonu zahraniční služby na pracovním místě vedoucího státního zaměstnance,
d) počtu vyslání k výkonu služby v zahraničí.

(5) Pokud státní zaměstnanec porušil v období 12 měsíců opakovaně povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících se k výkonu zahraniční služby, z vnitřních předpisů nebo pokynů, může mu být přiznaná diplomatická hodnost odebrána; v takovém případě se mu přizná diplomatická hodnost o stupeň nižší.

(6) Diplomatickému nebo administrativnímu pracovníkovi lze propůjčit pro výkon služby nebo práce v zahraničí diplomatickou nebo konzulární hodnost podle pracovního místa, na které je zařazen. Diplomatickému pracovníkovi na pracovním místě vedoucího státního zaměstnance lze propůjčit diplomatickou hodnost rovněž při výkonu služby v ústředí.

(7) Diplomatické a konzulární hodnosti přiznává, propůjčuje a odebírá státní tajemník ministerstva.

(8) Ministerstvo stanoví vyhláškou diplomatické a konzulární hodnosti, dále podrobnější podmínky, za kterých jsou přiznávány nebo propůjčovány, a postup při jejich přiznávání nebo propůjčování.

HLAVA V
VÝKON KONZULÁRNÍ SLUŽBY

Díl 1
Výkon konzulárních činností

§ 16

Konzulární činnosti

(1) Zastupitelský úřad vykonává v rozsahu vymezeném tímto zákonem, jinými právními předpisy, mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána[4]), a v souladu s právním řádem přijímajícího státu zejména

a) konzulární ochranu,
b) ověřovací činnost,
c) činnosti notářské povahy,
d) matriční agendu[8]),
e) státoobčanskou agendu[9]),
f) agendu cestovních dokladů[10]),
g) činnost volebního orgánu[11]),
h) činnost ve věcech zbraní a střeliva[12]),
i) právní pomoc ve styku s cizinou[13]),
j) doručování písemností v zahraničí[13]) a provádění důkazů[14]),
k) dědickou agendu,
l) činnost ve věcech udělování víz a povolování pobytu cizinců[15]).

(2) Ministerstvo vykonává činnosti uvedené v odstavci 1 písm. a), b), f), g), i), k) a l).

§ 17

Konzulární ochrana

(1) Konzulární ochrana[16]) je poskytována občanům České republiky, kteří se nacházejí v zahraničí (dále jen „občan“), a dále nezastoupeným občanům. Nezastoupeným občanem se rozumí každá osoba, která má státní příslušnost členského státu Evropské unie (dále jen „členský stát“), jenž nemá na území státu, který není členem Evropské unie (dále jen „třetí země“), své zastoupení. Pro účely tohoto zákona nemá členský stát ve třetí zemi zastoupení, pokud v ní nemá zastupitelský úřad, který je schopen účinně poskytnout v daném případě konzulární ochranu.

(2) Konzulární ochrana zahrnuje pomoc zejména

a) v případě omezení osobní svobody,
b) obětem trestných činů,
c) v případě nouze,
d) v souvislosti s úmrtím,
e) nezletilým nacházejícím se v zahraničí bez doprovodu,

f) při mimořádné události v zahraničí, kterou je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, jakož i havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí, je-li zasažen větší počet osob (dále jen „mimořádná událost“).

(3) Zastupitelský úřad poskytuje přiměřenou pomoc občanovi omezenému na osobní svobodě, pokud o to požádá. Informuje takového občana o jeho základních právech podle právního řádu státu, na jehož území se nachází, a o podmínkách získání právní pomoci a sleduje, zda zacházení s takovýmto občanem odpovídá minimálním uznávaným mezinárodním standardům a je v souladu s místními právními předpisy.

(4) Zastupitelský úřad poskytne nezbytnou pomoc občanovi, který se stal obětí trestného činu, pokud o to požádá. Současně ho poučí, jak oznámit trestný čin příslušným místním orgánům, a v případě potřeby mu při tom poskytne nezbytnou součinnost.

(5) Zastupitelský úřad poskytne pomoc občanovi, který se v zahraničí ocitl v nouzi v důsledku události hodné zvláštního zřetele, jako je zejména závažné onemocnění, hospitalizace, úraz, havárie, odcizení nebo ztráta dokladů, anebo úmrtí blízké osoby, pokud o to požádá a není schopen řešit svou situaci vlastními silami. Stavem nouze není, pokud občan přicestoval do zahraničí bez dostatečných finančních prostředků na cestu a pobyt.

(6) Zastupitelský úřad, který obdrží informaci o úmrtí občana, zajistí nebo zprostředkuje informování jeho nejbližších příbuzných, v nezbytných případech jim poskytne pomoc v záležitostech souvisejících s úmrtím a podle potřeby vystaví průvodní list k přepravě lidských pozůstatků[17]).

(7) Zastupitelský úřad poskytne pomoc při mimořádné události.

(8) Zastupitelský úřad poskytne přiměřenou finanční nebo materiální pomoc, je-li to nezbytné, nelze-li pomoc získat jiným způsobem, a pokud se občan zaváže k úhradě nákladů vynaložených na konzulární ochranu, není-li dále stanoveno jinak. Náklady na konzulární ochranu zahrnují také správní poplatky a hotové výdaje spojené s provedením tohoto úkonu.

(9) Závazek k úhradě nákladů na konzulární ochranu se nevyžaduje v případě mimořádné události, ledaže je s ohledem na okolnosti konkrétního případu přiměřené závazek požadovat. Za situaci, ve které je nezbytné poskytnout finanční nebo materiální pomoc, se považuje zejména, je-li občan ohrožen na životě.

(10) Zastupitelský úřad může poskytnutí pomoci odmítnout, jestliže žádající občan neposkytuje konzulárnímu úředníkovi nebo honorárnímu konzulárnímu úředníkovi odpovídající součinnost, nepodílí se aktivně na řešení své situace, již dříve v minulosti poskytnutou pomoc zneužil, sdělil zastupitelskému úřadu nepravdivé informace, neuhradil náklady na dříve poskytnutou konzulární ochranu nebo by poskytnutí pomoci bylo zjevně nepřiměřené, ledaže by odmítnutím poskytnutí pomoci občan utrpěl závažnou újmu na zdraví nebo se ocitl v ohrožení života.

(11) Postup při poskytování konzulární ochrany v konkrétním případě určuje zastupitelský úřad. S ohledem na okolnosti konkrétního případu může zastupitelský úřad stanovit, že závazek k úhradě nákladů na konzulární ochranu se nevyžaduje, popřípadě že se vyžaduje pouze ve výši, která se s ohledem na okolnosti konkrétního případu jeví jako přiměřená.

§ 18

Ověřovací činnost

(1) Ministerstvo v rámci služby v ústředí provede vyšší ověření tuzemské listiny, kterou vydal v rámci své pravomoci a působnosti orgán České republiky, orgán územního samosprávného celku při vý-

konu státní správy, který na něj byl přenesen zákonem nebo na základě zákona, nebo právnická nebo fyzická osoba při výkonu státní správy, která jim byla svěřena zákonem nebo na základě zákona, nebo která byla před ním podepsána, a to připojením doložky ověřující pravost podpisů a otisků úředních razítek a pečetí na těchto listinách. Obdobně ministerstvo provede vyšší ověření opisu nebo kopie tuzemské listiny podle věty první, jejichž shoda s touto listinou byla ověřena podle jiného zákona[29]). Je-li podle zákona podmínkou vyššího ověření listiny podle věty první, jejího opisu nebo kopie ověření provedené orgánem nebo osobou podle věty první nebo jejich nadřízeným orgánem, provede ministerstvo vyšší ověření pouze tehdy, pokud doložka o ověření provedeném orgánem nebo osobou podle věty první nebo jejich nadřízeným orgánem je součástí takové listiny, opisu nebo kopie. V případě, že listina má být použita ve státě, který je smluvní stranou Úmluvy o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin[18]), ministerstvo opatří ověřovanou listinu zvláštní ověřovací doložkou (apostila); to neplatí, jedná-li se o listiny vyhotovené soudem, notářem a soudním exekutorem[19]).

(2) Ministerstvo může opatřit cizí veřejnou listinu vyšším ověřením pouze tehdy, je-li vydána nebo její pravost ověřena zastupitelským úřadem akreditovaným pro Českou republiku a ministerstvo disponuje podpisovými vzory a vzory otisků úředních razítek nebo pečetí tohoto zastupitelského úřadu.

(3) Zastupitelský úřad provádí

a) vidimaci,
b) legalizaci,
c) vyšší ověření cizí veřejné listiny,
d) ověření cizí veřejné listiny, kterou nelze opatřit předepsanou ověřovací doložkou podle jiného právního předpisu[20]),
e) ověřování správnosti překladu veřejné listiny.

(4) Zastupitelský úřad může provést legalizaci podpisu na listině, která je psána v jiném než českém nebo slovenském jazyce, a to i v takovém případě, je-li listina psána jinak než latinkou, jestliže konzulární úředník nebo honorární konzulární úředník ovládá v dostatečné míře jazyk, v němž je listina sepsána, nebo je-li listina do takového jazyka úředně přeložena.

(5) Zastupitelský úřad může ověření správnosti překladu veřejné listiny odmítnout, neovládá-li konzulární úředník nebo honorární konzulární úředník v dostatečné míře jazyk, v němž je listina sepsána, nebo jestliže úřady státu působnosti zastupitelského úřadu překlady vyhotovené nebo ověřené na zastupitelském úřadě neuznávají.

(6) Ministerstvo nebo zastupitelský úřad může odmítnout ověřit listinu, má-li důvodné pochybnosti, že obsah listiny odporuje veřejnému pořádku, právnímu řádu přijímajícího státu nebo závazkům, které pro Českou republiku vyplývají z mezinárodního práva a práva Evropské unie, jakož i o pravosti předložené listiny, nebo je-li listina v rozporu se skutečností, kterou má osvědčovat.

(7) Ověřovací úkony podle odstavců 1 až 5 provádí konzulární úředník a honorární konzulární úředník, který složil zkoušku. Obsahem zkoušky je písemné ověření znalostí právních předpisů týkajících se oblasti vidimace a legalizace a schopnosti jejich použití.

(8) Ministerstvo stanoví vyhláškou postup pro provádění ověřovací činnosti zastupitelským úřadem a podrobnější podmínky pro složení zkoušky.

§ 19

Činnosti notářské povahy

(1) Zastupitelský úřad osvědčí na žádost občana, že je naživu, jestliže mu prokáže svoji totožnost platným úředním dokladem.

(2) Zastupitelský úřad může ve výjimečných případech, zejména při mimořádné události, přijímat od českých fyzických a právnických osob do úschovy peníze, cenné papíry, vkladní knížky, anebo listiny. Zastupitelský úřad úschovu odmítne zejména tehdy, byla-li by v rozporu s právním řádem České republiky nebo přijímajícího státu, není-li vhodný způsob úschovy, brání-li tomu možnosti zastupitelského úřadu, nebo jestliže by konkrétní okolnosti ohrozily nebo vyloučily bezpečnost úschovy nebo bezpečnost zastupitelského úřadu, anebo státních zaměstnanců a zaměstnanců vykonávajících službu nebo práci v zahraničí.

§ 20

Matriční agenda

(1) Zastupitelský úřad přijímá zejména žádosti o

a) zápis matriční události[21]),
b) vystavení druhopisu matričního dokladu,
c) vystavení vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství[22]),
d) prohlášení o určení otcovství,
e) povolení změny jména a příjmení,
f) uzavření manželství nebo partnerství, umožňuje-li to právní řád přijímajícího státu.

(2) Zastupitelský úřad zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup podrobnější podmínky uzavření manželství.

§ 21

Státoobčanská agenda

Zastupitelský úřad přijímá zejména

a) žádosti o zjištění státního občanství České republiky a vydání osvědčení o státním občanství České republiky a doručování vyhotoveného dokladu,
b) žádosti o udělení státního občanství České republiky, stanoví-li tak jiný právní předpis[23]),
c) jednotlivá prohlášení o nabytí státního občanství České republiky,
d) prohlášení o pozbytí státního občanství České republiky,
e) státoobčanský slib podle jiného právního předpisu[24]).

§ 22

Činnost volebního orgánu

(1) Ministerstvo a zastupitelské úřady vykonávají činnost volebního orgánu v rozsahu vymezeném jinými právními předpisy.

(2) Zastupitelský úřad zejména

a) zabezpečuje přípravu, organizaci a průběh voleb v zahraničí,
b) informuje voliče o konání voleb a podmínkách výkonu volebního práva,
c) přijímá žádost o zápis do zvláštního seznamu voličů vedeného zastupitelským úřadem,
d) přijímá žádost o vyškrtnutí ze zvláštního seznamu voličů vedeného zastupitelským úřadem,
e) předává zápisy o výsledku a průběhu hlasování Českému statistickému úřadu.

§ 23

Dědická agenda

Zastupitelský úřad chrání na území přijímajícího státu zájmy občanů ve věcech dědických v souladu s právním řádem přijímajícího státu a mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Ochrana spočívá zejména ve zjišťování informací a v pomoci při obstarávání dokladů nezbytných pro vyřízení dědictví. Jsou-li úkony konzulárního úřadu spojeny s finančními náklady, zastupitelský úřad je provede na náklady občana, který je požaduje.

Díl 2
Poskytování konzulární ochrany nezastoupeným občanům

§ 24

(1) Na území třetí země je konzulární ochrana poskytována rovněž nezastoupeným občanům, a to za stejných podmínek jako občanům podle § 17 a § 19 odst. 2.

(2) Konzulární ochranu nezastoupeným občanům neposkytuje konzulární úřad vedený honorárním konzulárním úředníkem.

(3) Žadatel o konzulární ochranu prokáže, že je nezastoupeným občanem, předložením svého cestovního dokladu nebo průkazu totožnosti. Nemůže-li žadatel předložit platný cestovní doklad nebo průkaz totožnosti, lze státní příslušnost prokázat jinými vhodnými prostředky, v případě potřeby i ověřením u zastupitelského úřadu, popřípadě ministerstva zahraničních věcí členského státu, o kterém žadatel uvádí, že je jeho státním příslušníkem.

§ 25

Předání žádosti

Pokud členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, požádá o předání žádosti o konzulární ochranu nebo daného případu, zastupitelský úřad se případem přestane zabývat, jakmile tento členský stát potvrdí, že dotčenému nezastoupenému občanovi poskytuje konzulární ochranu.

§ 26

Dohody a praktická ujednání

(1) Ministerstvo může uzavírat dohody o trvalém zastupování při poskytování konzulární ochrany nezastoupeným občanům s orgány jiných členských států.

(2) Zastupitelský úřad může uzavírat praktická ujednání o sdílení odpovědnosti za poskytování konzulární ochrany nezastoupeným občanům se zastupitelskými úřady jiných členských států.

(3) Byla-li uzavřena dohoda podle odstavce 1 nebo praktické ujednání podle odstavce 2, poskytování konzulární ochrany nezastoupeným občanům se řídí ustanoveními těchto dohod nebo praktických ujednání. Zastupitelský úřad zajistí předání žádosti příslušnému zastupitelskému úřadu jiného členského státu, pokud se na zastupitelský úřad obrátí se žádostí o konzulární ochranu nezastoupený občan, ačkoliv zastupitelský úřad podle těchto dohod nebo praktických ujednání není k poskytnutí pomoci příslušný, ledaže by tím byla ohrožena konzulární ochrana nezastoupeného občana, zejména pokud naléhavost záležitosti vyžaduje okamžité opatření zastupitelského úřadu.

§ 27

Koordinace a spolupráce

(1) Zastupitelský úřad úzce spolupracuje a koordinuje svoji činnost se zastupitelskými úřady členských států a se zastoupením Evropské unie v daném státě za účelem zajištění konzulární ochrany nezastoupených občanů.

(2) Pokud zastupitelský úřad obdrží žádost o konzulární ochranu od osoby, která je podle svého tvrzení nezastoupeným občanem, nebo je informován o konkrétní mimořádné události, v níž se nachází osoba, která je podle svého tvrzení nezastoupeným občanem, neprodleně konzultuje ministerstvo zahraničních věcí členského státu, o kterém tato osoba uvádí, že je jeho státním příslušníkem, nebo ve vhodných případech příslušný zastupitelský úřad členského státu a poskytne mu veškeré příslušné informace, které má k dispozici, zejména informace týkající se totožnosti nezastoupeného občana a možných nákladů konzulární ochrany. S výjimkou mimořádně naléhavých případů se tato konzultace uskuteční před poskytnutím pomoci. Zastupitelský úřad rovněž vhodnými prostředky usnadní výměnu informací mezi nezastoupeným občanem a orgány členského státu, o kterém tato osoba uvádí, že je jeho státním příslušníkem.

(3) Zastupitelský úřad poskytne orgánům jiného členského státu příslušné informace v souvislosti s případem poskytování konzulární ochrany nezastoupenému občanovi, pokud si je příslušný členský stát vyžádá.

(4) Zastupitelský úřad nebo ministerstvo si mohou vyžádat informace od orgánů jiných členských států o případech poskytování konzulární ochrany občanům ve třetích zemích, v nichž nemá Česká republika své zastoupení.

(5) Ministerstvo a zastupitelský úřad přijímají od jiných členských států informace o žádostech o konzulární ochranu podaných občany ve třetích zemích, v nichž nemá Česká republika své zastoupení. Ministerstvo může určit, že konzulární ochranu občanovi v konkrétním případě poskytne zastupitelský úřad nebo ministerstvo.

§ 28

(1) Zastupitelský úřad ve třetí zemi koordinuje své plány pro mimořádné události s ostatními zastupitelskými úřady členských států a s příslušným zastoupením Evropské unie s cílem zajistit, aby se v těchto situacích dostalo i nezastoupeným občanům účinné pomoci. Zastupitelský úřad informuje ostatní zastupitelské úřady členských států o opatřeních učiněných za účelem připravenosti na mimořádné situace a ve vhodných případech je do nich zapojí.

(2) Zastupitelský úřad a ministerstvo v případě mimořádné události úzce spolupracují s orgány ostatních členských států a Evropské unie, aby byla nezastoupeným občanům zajištěna účinná pomoc. Je-li to možné, informuje zastupitelský úřad i ministerstvo orgány ostatních členských států a Evropské unie o dostupných evakuačních kapacitách.

(3) Zastupitelský úřad poskytne příslušné informace týkající se občanů přítomných během mimořádné události ve třetí zemi, v níž nemá Česká republika své zastoupení, členskému státu nebo členským státům, které jsou pověřeny koordinací a vedením pomoci nezastoupeným občanům během mimořádných událostí, nebo členskému státu anebo členským státům, které koordinují pomoc.

§ 29

Finanční postupy

(1) Zastupitelský úřad si od nezastoupeného občana vyžádá závazek, že členskému státu, jehož je státním příslušníkem, uhradí náklady na konzulární ochranu poskytnutou podle § 17 a § 19 odst. 2. Tento závazek je činěn za stejných podmínek a ve stejném rozsahu, za jakých by byla úhrada nákladů požadována po občanech.

(2) Ministerstvo požádá členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, o úhradu výdajů na konzulární ochranu, které vznikly České republice při poskytování konzulární ochrany nezastoupenému občanovi.

(3) Ministerstvo požádá o úhradu výdajů členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, pokud z konzulární ochrany poskytnuté nezastoupenému občanovi v případě zatčení nebo zadržení vyplynou zastupitelskému úřadu nezvykle vysoké, avšak nezbytné cestovní náklady, náklady na ubytování nebo náklady na překlad.

(4) Ministerstvo stanoví vyhláškou formulář pro závazek k úhradě nákladů na konzulární ochranu a formulář žádosti o náhradu výdajů.

§ 30

(1) Pokud Česká republika poskytuje pomoc podle § 24 až 28 při mimořádných událostech, podává ministerstvo žádost o náhradu výdajů na konzulární ochranu poskytnutou nezastoupenému občanovi ministerstvu zahraničních věcí členského státu, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem. Tuto náhradu lze žádat i v případě, že nezastoupený občan nepodepsal závazek k úhradě podle § 29 odst. 1.

(2) V případě hromadného poskytnutí pomoci podle § 24 až 28 může ministerstvo požádat členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, o náhradu výdajů ve výši podílu skutečně vzniklých nákladů a počtu občanů a nezastoupených občanů, jimž byla konzulární ochrana poskytnuta.

(3) Pokud byla v rámci poskytování konzulární ochrany poskytnuta podpora prostřednictvím pomoci z mechanismu civilní ochrany Evropské unie[25]), bude určen příspěvek poskytované pomoci odečtením příspěvku Evropské unie.

§ 31

(1) Ministerstvo nejpozději do 12 měsíců uhradí členskému státu náklady na konzulární ochranu na základě žádosti členského státu, který poskytl konzulární ochranu občanovi ve třetí zemi, v níž nemá Česká republika své zastoupení.

(2) V případě podle odstavce 1 ministerstvo vyzve dotčeného občana k uhrazení těchto nákladů. Dotčený občan je povinen tyto náklady ministerstvu uhradit bez zbytečného odkladu, nejpozději do 12 měsíců; při správě placení nákladů se postupuje podle daňového řádu.

Díl 3
Poskytování konzulární ochrany prostřednictvím vydávání náhradního cestovního dokladu Evropské unie

Oddíl 1
Vydávání náhradního cestovního dokladu Evropské unie nezastoupeným občanům

§ 31a

Náhradní cestovní doklad Evropské unie

(1) Zastupitelský úřad vydá nezastoupenému občanovi na jeho žádost náhradní cestovní doklad Evropské unie.

(2) Náhradním cestovním dokladem Evropské unie se rozumí cestovní doklad pro jedinou cestu vydaný z důvodu ztráty, odcizení nebo zničení cestovního dokladu anebo z důvodu nemožnosti získat cestovní doklad v přiměřeném čase, který opravňuje nezastoupeného občana k vycestování do členského státu jeho státní příslušnosti nebo členského státu, v němž má nezastoupený občan bydliště, anebo ve výjimečných případech i do jiného státu.

§ 31b

Žádost o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie a její podání

(1) Žádost o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie se podává na stanoveném formuláři a obsahuje údaje o nezastoupeném občanovi v rozsahu

a) jméno, popřípadě jména, a příjmení,
b) pohlaví,
c) adresa místa bydliště,
d) kontaktní adresa,
e) datum a místo narození a
f) státní příslušnost.

(2) Žádost o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie dále obsahuje, je-li to možné, identifikační číslo nezastoupeného občana, které mu přidělil členský stát, o kterém nezastoupený občan uvádí, že je jeho státním příslušníkem, a druh a číslo nahrazovaného cestovního dokladu nezastoupeného občana.

(3) Žádost o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie dále obsahuje důvod, pro který nezastoupený občan o jeho vydání žádá, a stát, do kterého nezastoupený občan požaduje vycestovat.

(4) Při podání žádosti o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie předloží nezastoupený občan, je-li to možné, dokument prokazující jeho totožnost a státní příslušnost. Zastupitelský úřad pořídí kopie dokumentů předložených nezastoupeným občanem za účelem postupu podle odstavce 6.

(5) Zastupitelský úřad pořídí při podání žádosti o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie digitalizovanou podobu nezastoupeného občana, který žádá o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie, a připojí ji k žádosti; nelze-li digitalizovanou podobu nezastoupeného občana pořídit, připojí k žádosti naskenovanou nebo digitální fotografii nezastoupeného občana.

(6) Zastupitelský úřad, kterému byla podána žádost o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie, konzultuje bezodkladně, nejpozději však do 2 pracovních dnů ode dne podání žádosti, tuto žádost za účelem ověření státní příslušnosti a totožnosti nezastoupeného občana s ministerstvem zahraničních věcí členského státu, o kterém nezastoupený občan uvádí, že je jeho státním příslušníkem, nebo ve vhodných případech se zastupitelským úřadem takového členského státu, a poskytne mu informace a kopie dokumentů, které získal o nezastoupeném občanovi v souvislosti s podáním žádosti; lhůta 2 pracovních dnů může být v odůvodněném případě překročena.

(7) Ministerstvo stanoví vyhláškou

a) vzor formuláře žádosti o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie,

b) požadavky na pořízení digitalizované podoby nezastoupeného občana, který žádá o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie, a

c) požadavky na provedení fotografie pro vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie.

§ 31c

Vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie

(1) Zastupitelský úřad vydá nezastoupenému občanovi náhradní cestovní doklad Evropské unie bezodkladně, nejpozději však do 2 pracovních dnů ode dne potvrzení státní příslušnosti a totožnosti nezastoupeného občana členským státem, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem; lhůta 2 pracovních dnů může být v odůvodněném případě překročena.

(2) V případě, že členský stát, o kterém nezastoupený občan uvádí, že je jeho státním příslušníkem, vyrozumí zastupitelský úřad o tom, že nemůže potvrdit státní příslušnost a totožnost nezastoupeného občana do 3 pracovních dnů ode dne, kdy jej zastupitelský úřad oslovil s konzultací, zastupitelský úřad informuje o této skutečnosti nezastoupeného občana.

(3) V případě, že členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, vysloví námitku proti vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie, zastupitelský úřad nezastoupenému občanovi náhradní cestovní doklad Evropské unie nevydá a informuje jej o tom, že členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, přebírá odpovědnost za poskytování konzulární ochrany nezastoupenému občanovi.

(4) Zastupitelský úřad může vydat nezastoupenému občanovi náhradní cestovní doklad Evropské unie v mimořádně naléhavém případě i bez konzultace s členským státem, o kterém nezastoupený občan uvádí, že je jeho státním příslušníkem, pokud k navázání konzultace využil všechny dostupné komunikační prostředky. Zastupitelský úřad zašle bezodkladně členskému státu, o kterém nezastoupený občan uvádí, že je jeho státním příslušníkem, oznámení o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie a o totožnosti nezastoupeného občana, které obsahuje údaje uvedené ve vydaném náhradním cestovním dokladu Evropské unie, a kopie dokumentů, které jsou součástí žádosti o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie.

(5) Zastupitelský úřad, který vydal nezastoupenému občanovi náhradní cestovní doklad Evropské unie, uchová kopii vydaného náhradního cestovního dokladu Evropské unie a další kopii zašle členskému státu, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem.

(6) Pro úhradu správního poplatku za vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie se použije obdobně § 29, neuhradí-li nezastoupený občan správní poplatek přímo zastupitelskému úřadu.

§ 31d

Náležitosti náhradního cestovního dokladu Evropské unie

(1) Náhradní cestovní doklad Evropské unie tvoří jednotný formulář náhradního cestovního dokladu Evropské unie a jednotný štítek náhradního cestovního dokladu Evropské unie.

(2) Náhradní cestovní doklad Evropské unie obsahuje

a) údaje o nezastoupeném občanovi, kterými jsou

1. jméno, popřípadě jména, a příjmení,
2. pohlaví,
3. datum narození,
4. státní příslušnost a
5. podoba,

b) údaje o náhradním cestovním dokladu Evropské unie, kterými jsou

1. číslo,
2. kód dokladu,
3. kód České republiky,
4. datum vydání,
5. datum skončení platnosti a
6. místo, v němž se nachází zastupitelský úřad, který jej vydal,

c) označení státu, do kterého požaduje nezastoupený občan vycestovat, popřípadě tranzitních zemí, do nichž má nezastoupený občan vycestovat,

d) číslo jednotného formuláře náhradního cestovního dokladu Evropské unie, k němuž se připojí jednotný štítek náhradního cestovního dokladu Evropské unie,

e) strojově čitelné údaje zapisované do strojově čitelné zóny a

f) případné další nezbytné vnitrostátní záznamy.

(3) Ministerstvo stanoví vyhláškou

a) vzor jednotného formuláře náhradního cestovního dokladu Evropské unie a jednotného štítku náhradního cestovního dokladu Evropské unie,

b) technické podmínky při vyhotovování náhradního cestovního dokladu Evropské unie a

c) rozsah údajů podle odstavce 2 písm. e).

§ 31e

Kontrola a uchovávání osobních údajů nezastoupeného občana

(1) Nezastoupený občan ověří při převzetí náhradního cestovního dokladu Evropské unie správnost v něm uvedených osobních údajů. Nejsou-li ve vydaném náhradním cestovním dokladu Evropské unie uvedeny správné osobní údaje nezastoupeného občana, má nezastoupený občan právo na vydání nového dokladu.

(2) Zastupitelský úřad, který vydal nezastoupenému občanovi náhradní cestovní doklad Evropské unie, uchová osobní údaje nezastoupeného občana související s vydáním náhradního cestovního dokladu Evropské unie nejdéle po dobu 180 dnů ode dne jeho vydání.

§ 31f

Doba platnosti náhradního cestovního dokladu Evropské unie

(1) Zastupitelský úřad vydá nezastoupenému občanovi náhradní cestovní doklad Evropské unie na dobu nezbytnou pro vykonání cesty, pro kterou je vydán, ke které připočte 2 dny. Zastupitelský úřad při stanovení doby platnosti náhradního cestovního dokladu Evropské unie zohlední potřebné přestávky na noc a čas potřebný na přestupování.

(2) Doba platnosti náhradního cestovního dokladu Evropské unie nesmí, s výjimkou zvláštních okolností, přesáhnout 15 dnů.

§ 31g

Přehled o náhradních cestovních dokladech Evropské unie

(1) Ministerstvo vede přehled o počtu vydaných náhradních cestovních dokladů Evropské unie a počtu případů neoprávněných vyplnění a padělání náhradních cestovních dokladů Evropské unie a poskytuje je každoročně Evropské komisi spolu s informací o státní příslušnosti nezastoupených občanů, kterým byly náhradní cestovní doklady Evropské unie vydány.

(2) Ministerstvo poskytne Evropské komisi informace potřebné pro přípravu hodnotící zprávy k vydávání náhradních cestovních dokladů Evropské unie.

Oddíl 2
Součinnost při vydávání náhradního cestovního dokladu Evropské unie občanům a jejich rodinným příslušníkům

§ 31h

Koordinace a spolupráce při vydávání náhradního cestovního dokladu Evropské unie

(1) Žádá-li osoba, která uvádí, že je státním příslušníkem České republiky, ve třetí zemi, v níž nemá Česká republika své zastoupení, o vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie, poskytne ministerstvo nebo zastupitelský úřad, do jehož rozsahu činnosti třetí země spadá, (dále jen „příslušný zastupitelský úřad“) konzultaci dožadujícímu členskému státu. Věta první se použije i v případě žadatele, který uvádí, že je rodinným příslušníkem doprovázejícím občana registrovaným v České republice a není občanem Evropské unie (dále jen „rodinný příslušník občana“).

(2) Ministerstvo nebo příslušný zastupitelský úřad poskytne konzultaci za účelem ověření státní příslušnosti a totožnosti žadatele podle odstavce 1 bezodkladně, nejpozději však do 3 pracovních dnů ode dne obdržení žádosti zastupitelského úřadu dožadujícího členského státu o poskytnutí konzultace; lhůta 3 pracovních dnů může být v odůvodněném případě překročena. Nemůže-li ministerstvo nebo příslušný zastupitelský úřad poskytnout konzultaci do 3 pracovních dnů, informuje o tom dožadující členský stát a současně mu sdělí datum, do kterého lze poskytnutí konzultace očekávat.

(3) Ministerstvo nebo příslušný zastupitelský úřad, který byl požádán o poskytnutí konzultace podle odstavce 1, může vyslovit námitku proti tomu, aby byl občanovi nebo rodinnému příslušníkovi občana vydán náhradní cestovní doklad Evropské unie; o vyslovení námitky informuje dožadující členský stát.

(4) Ministerstvo nebo příslušný zastupitelský úřad uchovává osobní údaje žadatele podle odstavce 1 nejdéle po dobu 2 let ode dne obdržení žádosti o poskytnutí konzultace podle odstavce 2.

§ 31i

Evidování údajů o náhradním cestovním dokladu Evropské unie vydaném občanovi

(1) V informačním systému evidence cestovních dokladů vedeném podle zákona o cestovních dokladech se v souvislosti s plněním úkolů na úseku poskytování konzulární ochrany vedou

a) údaje o občanovi nebo rodinném příslušníkovi občana, kterému byl vydán náhradní cestovní doklad Evropské unie, v rozsahu

1. jméno, popřípadě jména, a příjmení,
2. pohlaví,
3. datum narození a
4. státní příslušnost, a

b) údaje o náhradním cestovním dokladu Evropské unie vydaném občanovi nebo rodinnému příslušníkovi občana v rozsahu

1. číslo,
2. členský stát, který jej vydal,
3. datum vydání a
4. datum skončení platnosti.

(2) Zapisovatelem údajů podle odstavce 1 je příslušný zastupitelský úřad.

(3) Údaje podle odstavce 1 se v informačním systému evidence cestovních dokladů vedou nejdéle po dobu 2 let ode dne vydání náhradního cestovního dokladu Evropské unie.

Oddíl 3
Nakládání s neplatným náhradním cestovním dokladem Evropské unie a jeho kopií

§ 31j
Odevzdání náhradního cestovního dokladu Evropské unie vydaného nezastoupenému občanovi

(1) Nezastoupeného občana, kterému byl vydán náhradní cestovní doklad Evropské unie pro cestu do České republiky nebo kterému tento doklad vydal zastupitelský úřad, upozorní ministerstvo nebo zastupitelský úřad po předpokládaném datu jeho příjezdu do státu, do kterého požádal vycestovat, na povinnost vrácení náhradního cestovního dokladu Evropské unie.

(2) Nezastoupený občan podle odstavce 1 po příjezdu do České republiky odevzdá náhradní cestovní doklad Evropské unie kterémukoliv obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností nebo v hlavním městě Praze kterémukoliv úřadu městské části určenému Statutem hlavního města Prahy nebo orgánu určenému členským státem, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem. Věta první se použije i v případě rodinného příslušníka doprovázejícího nezastoupeného občana, pokud je rodinný příslušník registrován v České republice a není občanem Evropské unie.

(3) Byl-li nezastoupenému občanovi podle odstavce 1 vydán náhradní cestovní doklad Evropské unie pro cestu do jiného státu, odevzdá jej po příjezdu do tohoto jiného státu zastupitelskému úřadu nebo orgánu určenému členským státem, jehož je občanem nebo na jehož území se nachází.

§ 31k
Odevzdání náhradního cestovního dokladu Evropské unie vydaného občanovi

(1) Občana nebo rodinného příslušníka občana, kterému byl vydán náhradní cestovní doklad Evropské unie, upozorní ministerstvo nebo příslušný zastupitelský úřad po předpokládaném datu jeho příjezdu do státu, do kterého požádal vycestovat, na povinnost vrácení náhradního cestovního dokladu Evropské unie.

(2) Občan nebo rodinný příslušník občana, kterému byl vydán členským státem náhradní cestovní doklad Evropské unie pro cestu do České republiky, odevzdá náhradní cestovní doklad Evropské unie kterémukoliv orgánu veřejné moci České republiky podle § 31j odst. 2 nebo orgánu určenému členským státem, který náhradní cestovní doklad Evropské unie vydal.

(3) Občan nebo rodinný příslušník občana, kterému byl vydán členským státem náhradní cestovní doklad Evropské unie pro cestu do jiného státu, odevzdá náhradní cestovní doklad Evropské unie zastupitelskému úřadu nebo orgánu určenému členským státem, který náhradní cestovní doklad Evropské unie vydal.

§ 31l
Skartace náhradního cestovního dokladu Evropské unie

Orgán veřejné moci České republiky podle § 31j odst. 2 nebo zastupitelský úřad, kterému občan nebo rodinný příslušník občana odevzdal náhradní cestovní doklad Evropské unie, o odevzdání vyrozumí příslušný zastupitelský úřad a zajistí skartaci náhradního cestovního dokladu Evropské unie.

§ 31m

Skartace kopie náhradního cestovního dokladu Evropské unie

(1) Zastupitelský úřad, který vydal nezastoupenému občanovi náhradní cestovní doklad Evropské unie, skartuje po skončení platnosti náhradního cestovního dokladu Evropské unie jeho kopii.

(2) Příslušný zastupitelský úřad, kterému dožadující členský stát zaslal kopii vydaného náhradního cestovního dokladu Evropské unie, zajistí po obdržení informace o jeho odevzdání její skartaci.

HLAVA VI
PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY V SOUVISLOSTI S VÝKONEM ZAHRANIČNÍ SLUŽBY

Díl 1
Vznik a změny pracovního poměru v ministerstvu a zaměstnávání dalších osob

Vznik pracovního poměru státního zaměstnance a zařazení na jiné pracovní místo státního zaměstnance v ministerstvu

§ 32

(1) Státní tajemník ministerstva zařadí osobu přijatou v ministerstvu do pracovního poměru státního zaměstnance na pracovní místo státního zaměstnance určené k přípravě k výkonu zahraniční služby; tato osoba absolvuje vzdělávací program zaměřený na výkon zahraniční služby zakončený zkouškou.

(2) Obsahem zkoušky je ověření znalostí diplomatické praxe, konzulárních činností a právních předpisů týkajících se výkonu zahraniční služby, včetně mezinárodního práva a práva Evropské unie. Zkouška musí být vykonána nejpozději do jednoho roku od přijetí do pracovního poměru podle odstavce 1. Zkoušku lze opakovat jednou. Zkouška nahrazuje zvláštní část úřednické zkoušky podle zákona o státních zaměstnancích pro obor specializace zahraniční vztahy a služba.

(3) Složení zkoušky se prokazuje osvědčením o vykonání zkoušky vydaným ministerstvem.

(4) Státní tajemník ministerstva zařadí státního zaměstnance na jiné pracovní místo státního zaměstnance poté, co úspěšně složil zkoušku. Pracovní poměr osoby, která nesložila zkoušku, končí dnem uplynutí lhůty pro složení zkoušky podle odstavce 1.

(5) Ministerstvo stanoví vyhláškou obsah, rozsah a další náležitosti zkoušky zakončující vzdělávací program včetně způsobu jejího provedení a hodnocení.

§ 33

(1) Výběrové řízení na obsazení pracovního místa státního zaměstnance v ministerstvu se nekoná,

a) postupuje-li se podle § 36,

b) lze-li takové pracovní místo obsadit státním zaměstnancem zařazeným na jiném pracovním místě v ministerstvu nebo na místě určeném k absolvování vzdělávacího programu podle § 32 nebo státním zaměstnancem, kterému byla přiznána diplomatická hodnost a který je zařazen na pracovním místě v oboru specializace zahraniční vztahy a služba v jiném správním úřadě,

c) jde-li o takové pracovní místo v ministerstvu pro službu v zahraničí, které lze obsadit podle § 41 odst. 1,

d) je-li potřeba nahradit dočasně nepřítomného státního zaměstnance po dobu trvání překážky v práci na straně tohoto státního zaměstnance, nebo

e) v případech podle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o státních zaměstnancích.

(2) Jde-li o pracovní místo uvedené v odstavci 1 písm. b) nebo c), postupuje se na návrh personální rady.

(3) Pokud nelze obsadit pracovní místo státního zaměstnance v ministerstvu pro výkon služby v ústředí postupem podle odstavce 1 a nelze-li přijmout osobu do pracovního poměru způsobem podle § 32, vyhlásí státní tajemník ministerstva výběrové řízení na obsazení takového pracovního místa podle zákona o státních zaměstnancích.

(4) V případě postupu podle odstavce 3 se § 32 nepoužije.

(5) Délku funkčního období vedoucího státního zaměstnance vyslaného k výkonu služby v zahraničí stanoví vnitřní předpis ministerstva podle kategorie zastupitelských úřadů určené v návaznosti na obtížnost života v přijímajícím státě.

§ 34

Personální rada

(1) Zřizuje se personální rada ministerstva.

(2) Členy personální rady jmenuje a odvolává státní tajemník ministerstva. Členem personální rady může být jmenován rovněž státní zaměstnanec zařazený v jiném správním úřadu nebo zaměstnanec jiného státního orgánu. Členem personální rady, která předkládá návrhy na obsazení pracovního místa podle odstavce 4 písm. c), je vždy státní tajemník ministerstva.

(3) Členem personální rady může být jmenován ten, kdo

a) vykonával v uplynulých 10 letech ve správním úřadu, popřípadě v jiném státním orgánu, některou z činností podle § 7 zákona o státních zaměstnancích nebo činnost obdobnou nejméně po dobu 4 let, a

b) je vedoucí státní zaměstnanec nebo vedoucí zaměstnanec.

(4) Personální rada

a) předkládá návrhy na obsazení pracovního místa státního zaměstnance v ministerstvu s výjimkou zařazení na pracovní místo podle § 36 nebo koná-li se výběrové řízení podle zákona o státních zaměstnancích,

b) předkládá návrhy na obsazení pracovního místa vedoucího státního zaměstnance k výkonu služby v ústředí a v zahraničí,

c) na žádost ministra posuzuje kandidáty na vedoucí zastupitelských úřadů; posouzením není ministr vázán.

(5) Personální rada, která předkládá návrhy na obsazení pracovního místa podle odstavce 4 písm. a) a b), má 3 členy, v případě podle odstavce 4 písm. c) má 5 členů. V případě pracovních míst obsazovaných také státními zaměstnanci zařazenými v jiném správním úřadu lze stanovit vyšší počet členů personální rady.

(6) Odmítne-li státní tajemník ministerstva jmenovat osobu navrženou personální radou na pracovní místo vedoucího státního zaměstnance, požádá personální radu o předložení nového návrhu.

(7) Podrobnější podmínky složení a činnosti personální rady stanoví vnitřní předpis ministerstva.

(8) Podmínky vyslání k výkonu služby nebo práce v zahraničí na pracovní místa státních zaměstnanců obsazovaná také státními zaměstnanci nebo zaměstnanci zařazenými v jiném správním úřadu stanoví vnitřní předpis ministerstva vydaný po dohodě s tímto správním úřadem.

§ 35

Změny pracovního poměru

Změnou pracovního poměru státního zaměstnance nebo zaměstnance je také

a) zařazení na pracovní místo k zajištění plynulého střídání výkonu služby nebo práce v ústředí a služby nebo práce v zahraničí (překlenovací pracovní místo),

b) vyslání za účelem předání agendy v zahraničí,

c) přeložení do ministerstva za účelem přípravy pro výkon služby nebo práce v zahraničí.

§ 36

Zařazení na překlenovací místo

(1) Před vysláním nebo po ukončení vyslání k výkonu služby nebo práce v zahraničí se státní zaměstnanec nebo zaměstnanec v ministerstvu zařadí na překlenovací místo, je-li to nezbytné k zajištění plynulého střídání výkonu služby nebo práce v ústředí a v zahraničí. Na překlenovací místo se státní zaměstnanec nebo zaměstnanec v ministerstvu dále zařadí v den následující po odpadnutí překážky na straně státního zaměstnance nebo zaměstnance, nelze-li postupovat jinak. Na překlenovací místo se zaměstnanec v ministerstvu rovněž zařadí, nastane-li překážka podle § 52 odst. 1 nebo v souvislosti s čerpáním pracovního volna bez náhrady platu v délce alespoň 1 roku, a to nejdříve s počátkem jeho čerpání.

(2) Na uvolněné pracovní místo státního zaměstnance nebo zaměstnance pro výkon služby nebo práce v ústředí se zařadí přednostně státní zaměstnanec nebo zaměstnanec zařazený na překlenovacím místě, nejde-li o pracovní místo vedoucího státního zaměstnance nebo vedoucího zaměstnance.

(3) Na překlenovací místo lze státního zaměstnance nebo zaměstnance zařadit nejdéle na dobu 1 roku.

(4) Doba 1 roku podle odstavce 3 se staví po dobu čerpání mateřské, otcovské nebo rodičovské dovolené, po dobu pracovního volna bez náhrady platu, po dobu dočasné pracovní neschopnosti a nařízené karantény a po dobu existence překážky v práci na straně zaměstnance podle § 52 odst. 1.

§ 37

Vyslání za účelem předání agendy v zahraničí

(1) K zajištění plynulého střídání výkonu služby nebo práce v ústředí a služby nebo práce v zahraničí může státní tajemník ministerstva vyslat státního zaměstnance nebo zaměstnance za účelem předání agendy v zahraničí na zastupitelský úřad až 10 pracovních dní před datem střídání zaměstnance.

(2) Po dobu podle odstavce 1 není státní zaměstnanec nebo zaměstnanec vyslaný podle odstavce 1 zařazený nebo jmenovaný na pracovní místo; státnímu zaměstnanci nebo zaměstnanci přísluší plat jako při zařazení nebo jmenování na pracovní místo státního zaměstnance nebo pracovní místo zaměstnance k výkonu služby nebo práce v zahraničí.

§ 38

Přeložení za účelem přípravy pro výkon služby nebo práce v zahraničí

(1) Státní zaměstnanec nebo zaměstnanec z jiného správního úřadu může být přeložen do ministerstva za účelem přípravy pro výkon služby nebo práce v zahraničí na dobu nezbytnou ke splnění tohoto účelu, nejdéle na dobu 1 roku.

(2) Po dobu přeložení podle odstavce 1 je státní zaměstnanec nebo zaměstnanec zařazen na překlenovací místo.

§ 39

Odvolání z pracovního místa

Vedoucí zastupitelského úřadu může být odvolán z pracovního místa i bez uvedení důvodu.

§ 41

Použití pracovního poměru

(1) Ministerstvo může za účelem sladění rodinného a osobního života s výkonem práce v zahraničí obsadit pracovní místo státního zaměstnance nebo jiné pracovní místo v zastupitelském úřadu, označené jako administrativní nebo technické místo, osobou, která je členem rodiny státního zaměstnance nebo zaměstnance vyslaného k výkonu služby nebo práce v zahraničí, v pracovním poměru na dobu určitou. Doba trvání pracovního poměru této osoby nesmí překročit dobu vyslání dotčeného státního zaměstnance nebo zaměstnance k výkonu služby nebo práce v zahraničí.

(2) Státní tajemník ministerstva může obsadit pracovní místo státního zaměstnance v zastupitelském úřadě, s výjimkou místa vedoucího oddělení, osobou v pracovním poměru na dobu určitou, vyžaduje-li to zájem České republiky. Osoba v pracovním poměru podle věty první, která je vedoucím zastupitelského úřadu, se považuje po dobu trvání takového pracovního poměru za vedoucího státního zaměstnance.

§ 42

Zastupování

(1) Vrchní ředitel sekce v ministerstvu může určit ze svých přímo podřízených vedoucích státních zaměstnanců 2 zástupce. Takto určený zástupce zastupuje vrchního ředitele sekce v rozsahu činnosti vymezené vrchním ředitelem sekce.

(2) Vedoucí Stálého zastoupení České republiky při Evropské unii (dále jen „stálé zastoupení“) může určit ze svých přímo podřízených vedoucích státních zaměstnanců 3 zástupce. Takto určený zástupce zastupuje vedoucího stálého zastoupení v rozsahu činnosti vymezené vedoucím stálého zastoupení.

(3) Vedoucí oddělení v zastupitelském úřadu může určit svého zástupce, pokud oddělení jím řízené je tvořeno alespoň 6 systemizovanými místy.

(4) Zástupce určený vedoucím zastupitelského úřadu jej zastupuje v rozsahu činnosti vymezené tímto vedoucím zastupitelského úřadu.

§ 43

Zvláštní zmocněnec

(1) Pro mimořádný úkol zahraniční služby může ministr pověřit diplomatického pracovníka funkcí zvláštního zmocněnce. Takovému diplomatickému pracovníkovi, který je zařazen nebo jmenován na pracovní místo státního zaměstnance, pro které je stanovena alespoň 12. platová třída, může státní tajemník ministerstva stanovit platový tarif až ve výši dvojnásobku platového tarifu nejvyššího platového stupně v platové třídě stanovené pro pracovní místo státního zaměstnance, na které je diplomatický pracovník zařazen nebo jmenován. Platový tarif podle věty druhé lze diplomatickému pracovníkovi určit nejdéle na dobu 1 roku, a to opakovaně.

(2) Zvláštní zmocněnec může být jmenován vedoucím zvláštní mise, styčného úřadu nebo kanceláře.

(3) Pověření podle odstavce 1 se vydává vždy na dobu určitou.

§ 44

Diplomatický pracovník s přiznanou hodností velvyslanec

Diplomatickému pracovníkovi s přiznanou hodností velvyslanec, který je zařazen nebo jmenován na pracovní místo státního zaměstnance v ústředí, pro které je stanovena alespoň 12. platová třída, může státní tajemník ministerstva stanovit platový tarif až ve výši dvojnásobku platového tarifu nejvyššího platového stupně v platové třídě stanovené pro pracovní místo státního zaměstnance, na které je diplomatický pracovník zařazen nebo jmenován, pokud takový pracovník plní nejsložitější, nejodpovědnější a nejnamáhavější úkoly nezbytné k výkonu zahraniční služby, a tyto úkoly vyžadují nejvyšší míru znalostí, dovedností a zkušeností.

§ 45

(1) Občané České republiky dlouhodobě nebo trvale žijící v zahraničí nebo občané cizích států žijící v přijímajícím státě mohou být zaměstnáni na zastupitelském úřadě pro výkon činností vykonávaných administrativním nebo technickým pracovníkem.

(2) Pracovní poměr, práva a povinnosti zaměstnanců podle odstavce 1 se řídí právním řádem přijímajícího státu.

Díl 2
Systemizace

§ 46

(1) Spolu s informací o zřízení nebo zrušení zastupitelského úřadu podle § 4 odst. 3 ministerstvo předloží vládě návrh změny systemizace v dohodě s Úřadem vlády České republiky a Ministerstvem financí; postup změny systemizace podle zákona o státních zaměstnancích se v takovém případě nepoužije.

(2) Na změnu systemizace související s přesunem pracovního místa státního zaměstnance nebo zaměstnance pro výkon služby nebo práce v zahraničí mezi zastupitelskými úřady nebo v rámci jednoho zastupitelského úřadu se ustanovení zákona o státních zaměstnancích upravující změnu systemizace nepoužijí; ustanovení zákona o státních zaměstnancích upravující vypracování návrhu systemizace a její schválení se použijí obdobně.

Díl 3
Povinnosti a práva diplomatických, administrativních a technických pracovníků

§ 47

Povinnosti

(1) Diplomatický, administrativní nebo technický pracovník rovněž nesmí

a) svým jednáním a projevy poškodit dobré jméno České republiky v zahraničí nebo ohrozit její bezpečnost,

b) zneužít výsady a imunity poskytované podle mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, nebo podle právního řádu přijímajícího státu,

c) zneužít diplomatický nebo služební pas.

(2) Diplomatický, administrativní nebo technický pracovník vyslaný k výkonu služby nebo práce v zahraničí je dále povinen

a) dodržovat protokolární zvyklosti obvyklé v přijímajícím státě,

b) dodržovat povinnosti a omezení, které osobám působícím na zastupitelském úřadě ukládají mezinárodní smlouvy, kterými je Česká republika vázána, a s výhradou výsad a imunit dbát právního řádu přijímajícího státu,

c) oznámit svému bezprostředně nadřízenému vedoucímu státnímu zaměstnanci, že opustí přijímající stát, a oznámit místo plánovaného pobytu po dobu nepřítomnosti v přijímajícím státě, vedoucí zastupitelského úřadu je toto povinen oznámit příslušnému vrchnímu řediteli sekce,

d) dodržovat omezení pohybu vyplývající z bezpečnostní situace v přijímajícím státě a dbát na bezpečnost zastupitelského úřadu,

e) zřídit si pro zasílání platu účet v České republice, na který mu bude plat zasílán ve výplatních termínech,

f) dodržovat stanovenou dosažitelnost na mobilním telefonu přiděleném ministerstvem mimo pracovní dobu; při stanovení dosažitelnosti se ustanovení zákoníku práce upravující odměnu za pracovní pohotovost nepoužijí.

§ 48

Práva

(1) Diplomatický, administrativní nebo technický pracovník má rovněž právo

a) být doprovázen při výkonu služby nebo práce v zahraničí členy rodiny, pokud státní tajemník ministerstva nerozhodne, že to bezpečnostní situace v přijímajícím státě neumožňuje,

b) na evakuaci, jsou-li jeho nebo jeho členů rodiny život nebo zdraví přímo ohroženy z důvodu mimořádné události v přijímajícím státě,

c) na náhradu zvýšených životních nákladů, a to nejdéle po dobu 90 dnů od ukončení nebo přerušení výkonu služby nebo práce v zahraničí, k němuž došlo v důsledku potřeby evakuace nebo jiných okolností hodných zvláštního zřetele, pro které byl nucen místo výkonu služby nebo práce v zahraničí bezodkladně opustit,

d) na bezplatné ubytování nebo na náhradu ubytovacích výdajů v místě výkonu služby nebo práce v zahraničí, s výjimkou výdajů za služby spojené s užíváním ubytování.

(2) Diplomatický pracovník je oprávněn přijímat v souvislosti s výkonem zahraniční služby dary nebo jiné výhody, odpovídá-li to protokolárním zvyklostem.

(3) Podrobnější podmínky a postupy v případech podle odstavce 1 písm. c) a d) a odstavce 2 stanoví vnitřní předpis ministerstva.

§ 49

Pracovní doba

Za práci přesčas, noční práci, práci ve svátek, jakož i práci v sobotu a v neděli se v případě státního zaměstnance a zaměstnance s pravidelným pracovištěm v zahraničí nepovažuje účast na společenských akcích konaných mimo rozvrženou pracovní dobu a mimo pravidelné pracoviště, ledaže takovou účast nařídí vedoucí zastupitelského úřadu.

Díl 4
Překážky v práci na straně zaměstnance

§ 50

(1) Diplomatický, administrativní nebo technický pracovník má rovněž právo na pracovní volno na

a) 1 den k cestě na dovolenou do České republiky v souvislosti s výkonem služby nebo práce v zahraničí a 1 den při cestě zpět na zastupitelský úřad v přijímajícím státě, pokud je cesta na dovolenou hrazena z prostředků ministerstva a je spojena s pracovně lékařskou prohlídkou v České republice; v případě mimoevropských zemí se zvyšuje nárok na každou z cest o 1 den,

b) nezbytně nutnou dobu na cestu do České republiky a zpět na zastupitelský úřad v souvislosti s vlastní svatbou,

c) nezbytně nutnou dobu na cestu do České republiky a zpět na zastupitelský úřad v souvislosti s účastí na pohřbu člena rodiny,

d) 3 dny před vysláním k výkonu služby nebo práce v zahraničí k zařízení osobních záležitostí spojených s odjezdem do zahraničí; toto volno lze čerpat nejdříve 30 dnů přede dnem odjezdu do zahraničí,

e) 3 dny při příjezdu na zastupitelský úřad k zařízení osobních záležitostí spojených se službou nebo prací v zahraničí; toto volno lze čerpat nejpozději do 90 dnů ode dne příjezdu k výkonu služby nebo práce v zahraničí,

f) 3 dny před odjezdem ze zastupitelského úřadu k zařízení osobních záležitostí spojených se službou nebo prací v zahraničí; toto volno lze čerpat nejdříve 30 dnů přede dnem odjezdu ze zahraničí nebo přejezdu do jiného přijímajícího státu,

g) 3 dny po ukončení vyslání k výkonu služby nebo práce v zahraničí k zařízení osobních záležitostí spojených s návratem do České republiky; toto volno lze čerpat nejpozději do 90 dnů ode dne návratu ze zahraničí,

h) 10 dnů v kalendářním roce z důvodu výkonu služby nebo práce v zemích se zvýšenou obtížností života určených vnitřním předpisem ministerstva, vykonává-li tuto službu nebo práci po celý kalendářní rok; v ostatních případech mu přísluší poměrná část, která činí za každý celý kalendářní měsíc nepřetržité služby nebo práce jednu dvanáctinu volna za kalendářní rok, a jestliže poměrná část volna činí necelý den, zaokrouhlí se na půlden,

i) 15 dnů v kalendářním roce z důvodu výkonu služby nebo práce v zemích s mimořádnou obtížností života určených vnitřním předpisem ministerstva, vykonává-li tuto službu nebo práci po celý kalendářní rok; v ostatních případech mu přísluší poměrná část, která činí za každý celý kalendářní měsíc nepřetržité služby nebo práce jednu dvanáctinu volna za kalendářní rok, a jestliže poměrná část volna činí necelý den, zaokrouhlí se na půlden.

(2) Po dobu volna uvedeného v odstavci 1 se státnímu zaměstnanci a zaměstnanci plat nekrátí.

§ 51

(1) Těhotná státní zaměstnankyně nebo zaměstnankyně vyslaná k výkonu služby nebo práce v zahraničí je povinna oznámit ministerstvu čerpání mateřské dovolené alespoň 10 týdnů před očekávaným dnem porodu; pokud státní zaměstnankyně nebo zaměstnankyně bude čerpat mateřskou, popřípadě rodičovskou dovolenou v zahraničí, je povinna to oznámit podle věty první. V případě, že státní zaměstnanec nebo zaměstnanec požádá o čerpání rodičovské dovolené, je povinen oznámit čerpání rodičovské dovolené alespoň 10 týdnů před očekávaným nástupem na rodičovskou dovolenou.

(2) Osobě, která čerpá při vyslání k výkonu služby nebo práce v zahraničí mateřskou, popřípadě rodičovskou dovolenou, ministerstvo uhradí náklady spojené s ubytováním po dobu 14 týdnů ve stejné výši jako před nástupem na mateřskou, popřípadě rodičovskou dovolenou. Takové osobě přísluší náhrady stanovené v prováděcím právním předpisu vydaném podle § 189 odst. 6 zákoníku práce. Rozhodne-li se taková osoba nenastoupit výkon služby nebo práce v zahraničí po uplynutí doby uvedené ve větě první, ministerstvo její vyslání ukončí.

§ 52

(1) Následuje-li manžel nebo partner diplomatického, administrativního nebo technického pracovníka do místa vyslání k výkonu služby nebo práce v zahraničí, jedná se o jiný úkon v obecném zájmu bez náhrady mzdy nebo platu na straně zaměstnance podle zákoníku práce.

(2) Je-li doprovázející osobou příslušník bezpečnostního sboru vykonávající službu podle jiného právního předpisu[26]), poskytne se mu na jeho žádost služební volno bez poskytnutí služebního příjmu.

(3) Je-li doprovázející osobou voják vykonávající službu podle jiného právního předpisu[27]), určí se do dispozice.

Díl 5
Platové náležitosti a další plnění

§ 53

Zdravotní připojištění

(1) Ministerstvo může uzavřít ve prospěch diplomatického, administrativního nebo technického pracovníka pojistnou smlouvu za účelem krytí výdajů vzniklých v souvislosti s nemocí, úrazem, těhotenstvím nebo porodem v zahraničí, zahrnující i výdaje na repatriaci, a to včetně výdajů na léčbu nemoci a následků úrazu, k nimž dojde v důsledku mimořádné události nebo trestného činu v zahraničí (dále jen „zdravotní výdaje“).

(2) Pojištění podle odstavce 1 zahrnuje rovněž člena rodiny diplomatického, administrativního nebo technického pracovníka, který jej se souhlasem ministerstva následuje do zahraničí.

(3) Neumožňuje-li zdravotní připojištění úhradu zdravotních výdajů v přijímajícím státě, má diplomatický, administrativní nebo technický pracovník a jeho člen rodiny, který ho doprovází, nárok na hrazení nutných zdravotních výdajů spojených s poskytnutím zdravotní péče v přijímajícím státě.

§ 54

Použití služebního vozidla

Vedoucí zastupitelského úřadu má právo na bezplatné používání služebního vozidla s přiděleným řidičem nebo bez něho k výkonu funkce nebo v souvislosti s ním a k cestě z místa jeho ubytování v zahraničí na zastupitelský úřad a zpět.

§ 55

Odškodnění za následky vzniklé při výkonu služby nebo práce v zahraničí

(1) Diplomatickému, administrativnímu nebo technickému pracovníkovi, který vykonával službu nebo práci v zahraničí, přísluší v případě přiznání invalidního důchodu pro invaliditu prvního nebo druhého stupně v důsledku mimořádné události, jakož i v důsledku trestného činu, je-li obětí, ke kterým došlo v přijímajícím státě nebo při cestě z a do přijímajícího státu, jednorázové odškodnění ve výši šestinásobku průměrného měsíčního platu pracovníka; v případě přiznání invalidního

důchodu pro invaliditu třetího stupně náleží takovému pracovníkovi jednorázové odškodnění ve výši desetinásobku průměrného měsíčního platu pracovníka.

(2) Je-li členu rodiny, který doprovází diplomatického, administrativního nebo technického pracovníka, přiznán invalidní důchod v případě podle odstavce 1, náleží mu jednorázové odškodnění ve stejné výši, jako by náleželo pracovníkovi, kterého doprovází.

(3) Jednorázové odškodnění pozůstalých přísluší pozůstalému manželovi, partnerovi a nezaopatřenému dítěti, a to každému ve výši dvacetinásobku průměrného měsíčního platu diplomatického, administrativního nebo technického pracovníka v případě jeho úmrtí, které nastalo v důsledku mimořádné události nebo trestného činu v zahraničí.

Díl 6
Vzdělávání v oblasti zahraniční služby

§ 56

(1) Ministerstvo zajišťuje přípravu a řídí odborné vzdělávání diplomatických pracovníků zaměřené na výkon zahraniční služby.

(2) Diplomatický pracovník při výkonu služby v ústředí je povinen pravidelně absolvovat vzdělávací program zaměřený na výkon zahraniční služby v rozsahu stanoveném státním tajemníkem ministerstva.

(3) Na vzdělávání administrativních a technických pracovníků se použijí odstavce 1 a 2 obdobně.

(4) Ministerstvo zajišťuje rovněž přípravu a vzdělávání v oblasti zahraniční služby za účelem prosazování a ochrany zájmů České republiky.

HLAVA VII
SPOLEČNÁ A PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

§ 58

Společná ustanovení

(1) Nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se na pracovněprávní vztahy státních zaměstnanců upravené tímto zákonem ustanovení zákona o státních zaměstnancích a na ostatní pracovněprávní vztahy upravené tímto zákonem ustanovení zákoníku práce.

(2) Státního zaměstnance v zahraniční službě, který byl přijat do služebního poměru podle § 190 až 192 zákona o státní službě, jde-li o administrativního pracovníka, který se dlouhodobě osvědčil, lze zařadit na služební místo i v případě, že pro toto služební místo nesplňuje podmínku vyššího odborného vzdělání, vysokoškolského vzdělání získaného studiem v bakalářském studijním programu nebo vysokoškolského vzdělání získaného studiem v magisterském studijním programu podle zákona o státní službě.

(3) Ministerstvo zveřejňuje na svých internetových stránkách

a) věcný, osobní a územní rozsah činnosti zastupitelských úřadů, včetně jednotlivých druhů konzulárních činností,

b) seznam cizích zastupitelských úřadů, jejich vedoucích, členů diplomatického personálu a konzulárních úředníků,

c) seznam zastoupení podle § 10c a 10d.

§ 58a

Jiné pojištění

Ministerstvo může v zahraničí uzavřít pojištění týkající se činnosti zastupitelského úřadu, je-li to nezbytné k výkonu služby nebo práce v zahraničí.

§ 59

Přechodná ustanovení

(1) Na státního zaměstnance, který vykonává službu ve služebním působišti mimo území České republiky, nebo zaměstnance, který byl přeložen k výkonu práce na pravidelném pracovišti v zahraničí, se hledí jako na státního zaměstnance vyslaného k výkonu služby v zahraničí nebo na zaměstnance vyslaného k výkonu práce na pravidelném pracovišti v zahraničí podle tohoto zákona.

(2) Zastupitelský úřad zřízený přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona je zastupitelským úřadem podle tohoto zákona.

(3) Dosavadní státní příspěvkové organizace zřízené ministerstvem se dnem nabytí účinnosti tohoto zákona stávají státními příspěvkovými organizacemi podle § 14.

HLAVA VIII
ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

§ 60

Zrušuje se vyhláška č. 274/2015 Sb., o stanovení diplomatických a konzulárních hodností a postupu při jejich přiznávání a propůjčování.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o důchodovém pojištění

§ 62

V § 6 odst. 1 písm. g) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 250/2014 Sb., se slovo „zahraniční“ zrušuje, za slovo „služby“ se vkládají slova „v zahraničí“ a slova „nejsou zaměstnanci nebo“ se nahrazují slovy „nemají příjem ze závislé činnosti nebo nejsou“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o veřejném zdravotním pojištění

§ 63

V § 7 odst. 1 písm. n) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 314/2015 Sb. a zákona č. 47/2016 Sb., se slova „manželé nebo registrovaní partneři“ nahrazují slovy „manžele nebo registrované partnery“, slovo „zahraniční“ se zrušuje, za slovo „služby“ se vkládají slova „v zahraničí“ a slova „nejsou zaměstnanci nebo“ se nahrazují slovy „nemají příjem ze závislé činnosti nebo nejsou“.

ČÁST PÁTÁ

ÚČINNOST

§ 64

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem druhého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení.

Hamáček v. r.

Zeman v. r.

Sobotka v. r.

---

[1]) Směrnice Rady (EU) č. 2015/637 ze dne 20. dubna 2015 o opatřeních v oblasti koordinace a spolupráce s cílem usnadnit konzulární ochranu nezastoupených občanů Unie ve třetích zemích a o zrušení rozhodnutí 95/553/ES.
Směrnice Rady (EU) 2019/997 ze dne 18. června 2019, kterou se zavádí náhradní cestovní doklad EU a zrušuje rozhodnutí 96/409/SZBP.
Směrnice Komise v přenesené pravomoci (EU) 2024/1986 ze dne 6. května 2024, kterou se mění směrnice Rady (EU) 2019/997, pokud jde o strojově čitelnou zónu náhradního cestovního dokladu EU.

[3]) Vídeňská úmluva o diplomatických stycích, sjednaná ve Vídni dne 18. dubna 1961, vyhlášená pod č. 157/1964 Sb.

[4]) Například Vídeňská úmluva o konzulárních stycích, sjednaná ve Vídni dne 24. dubna 1963, vyhlášená pod č. 32/1969 Sb.

[5]) Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

[6]) Úmluva o zvláštních misích, sjednaná v New Yorku dne 8. prosince 1969, vyhlášená pod č. 40/1987 Sb.

[7]) Například zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů.

[8]) Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[9]) Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky).

[10]) Zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů.

[11]) Zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[12]) Zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (zákon o zbraních), ve znění pozdějších předpisů.

[13]) Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.
Úmluva o doručování soudních a mimosoudních písemností v cizině ve věcech občanských a obchodních, sjednaná v Haagu dne 15. listopadu 1965, vyhlášená pod č. 85/1982 Sb.
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 ze dne 13. listopadu 2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech („doručování písemností“) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1348/2000.

[14]) Úmluva o provádění důkazů v cizině ve věcech občanských a obchodních, sjednaná v Haagu dne 18. března 1970, vyhlášená pod č. 129/1976 Sb.

[15]) Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex).
Nařízení Rady (ES) č. 539/2001 ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni, v platném znění.

[16]) § 6 odst. 3 písm. b) zákona č. 2/1969 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[17]) § 9 odst. 4 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[18]) Úmluva o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin, sjednaná v Haagu dne 5. října 1961, vyhlášená pod č. 45/1999 Sb.

[19]) § 109 zákona č. 91/2012 Sb.

[20]) § 12 a 109 zákona č. 91/2012 Sb.

[21]) § 42 a 43 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[22]) § 36 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[23]) § 28 odst. 4 zákona č. 186/2013 Sb.

[24]) § 27 odst. 4 zákona č. 186/2013 Sb.

[25]) Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1313/2013/EU ze dne 17. prosince 2013 o mechanismu civilní ochrany Unie.

[26]) Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

[27]) Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů.

[28]) § 180b zákona č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[29]) Například zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), ve znění pozdějších předpisů.